

formalin inflammation models is shown. In carragenine inflammation model of total aqueous extract from corn leaves has shown the most expressed anti-inflammatory action in doses 30 and 40 mg/kg, in zymozane inflammation model – in doses 30 and 50 mg/kg and in formalin inflammation model – in doses 30 and 40 mg/kg. Proceeding from this, we have drawn a conclusion that the most active total aqueous extract from corn leaves influences on different mechanisms of inflammatory genesis and does not concede on activity to preparations of comparison (altan and voltaren) in a dose 30 mg/kg. The received data testify to perspectivity further studying of total aqueous extract from corn leaves as an anti-inflammatory medication of plant origin.

Key words: total aqueous extract from corn leaves, exudative inflammation, altan, voltaren.

Рекомендована д-м біол. наук, проф. Л.С. Фірою

УДК 615.32.:616-056.3

© ПОШУК ПЕРСПЕКТИВНИХ РОСЛИН ДЛЯ ЛІКУВАННЯ АЛЕРГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

О.В. Рибак, Ю.О. Платонова

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Резюме: проведено інформаційний аналіз 79 фітотерапевтичних рецептів, які застосовуються для лікування алергічних захворювань за методикою Б.П. Громовака "природної" технології пошуку рослинних зборів. Встановлено рослини, які використовують найчастіше, а також їх комбінації, відмічено найцікавіші види рослин з метою подальшого вивчення. Розроблено блок-схему повторень рослин у досліджуваних рецептах, що дасть можливість створювати оригінальні лікарські збори з антиалергічною дією.

Ключові слова: алергічні захворювання, антиалергічна дія, інформаційний пошук, лікарські рослини.

ВСТУП. Щороку в Україні зростає рівень поширення алергічних захворювань, як і в інших країнах світу, з набагато вищим економічним рівнем. Алергії є вельми поширеними. За даними різних авторів, на алергічні захворювання (алергічний риніт, дерматит, харчова алергія, бронхіальна астма) хворіє 20-45 % населення різних країн. Голова комісії ЕААСІ (Європейської асоціації фахівців з алергії) професор Пол Ван Каувенберге вважає, що до 2015 року половина мешканців Європи буде страждати від алергій.

На даний час найпоширенішим методом лікування алергій є медикаментозна терапія. Фітотерапія при алергічних захворюваннях не є його альтернативою і може використовуватись як допоміжний метод профілактики і лікування алергічних реакцій сповільненого типу.

Комплексне лікування алергій включає такі етапи: 1) поліпшення обміну речовин (жовчогінні, сечогінні, вітамінні рослини); нормалізація стану імунітету (рослини-імуномодулятори); симптоматичне лікування алергічних проявів (риніти, пінози, дерматити, кропивниці, кон'юнктивіти). Для цього використовують зовнішньов'

жучі, протимікробні, протизапальні, регенерувальні фітозасоби [5].

Разом із використанням значного ряду синтетичних лікарських засобів в Україні існує невелика кількість ліків на основі лікарської рослинної сировини: гліцирам, глюкорибін, фітосан, хамовім, гіпоалергін, чиста шкіра плюс, вітодерм, трав'яний чай №15 доктора Селезньова, фітоконцентрати "Світанок", "Алергіл". Застосовують також енерготон, сапарал. Для симптоматичного лікування алергічних проявів, особливо дерматологічних, використовують такі препарати: гопіпол, ротокан, сангвіритрин, фіторен, фітосан (біотонік), фітосан-1, хлорофіліп (здебільшого як зовнішнє) [7, 13, 14].

Мета роботи – провести інформаційний пошук лікарських рослин та їх зборів з протиалергічною дією та визначити серед них найбільш перспективні для подальшого фармакогностичного вивчення.

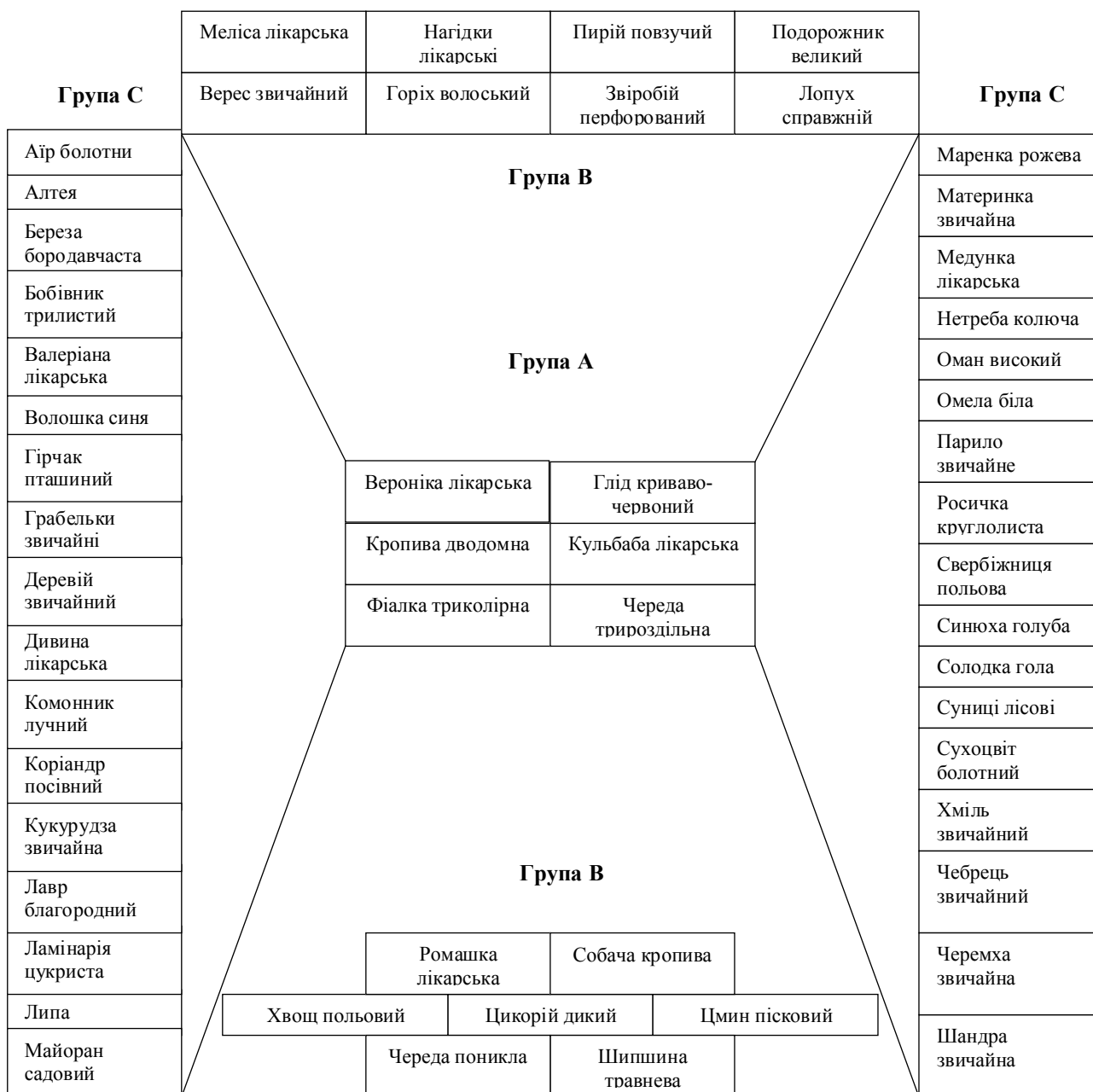
МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Для цього нами було обрано методику "природної" технології пошуку рослинних зборів [9, 10], що використовується фармацевтичними виробниками при створенні нових лікарських засобів.

Нами проаналізовано 79 фітотерапевтичних прописів з протиалергічною дією [1-8, 12, 13]. З них одно- – 7 (8,86 % від загальної кількості прописів), дво- – 14 (17,72 %), три- – 15 (18,98 %), чотири- – 13 (16,46 %), п'яти- – 15 (18,98 %), шести- – 9 (11,4 %), семикомпонентні і більше – 6 (7,6 %). Більш детальне вивчення прописів дозволило встановити, що до складу зборів входить 84 види рослин з 44 родин. Сукупний індекс їх поєднань становить 306 одиниць. У проаналізованих прописах найчастіше зустрічаються рослини п'яти родин, а саме: ай-строві (27,8 %), розові (10,13 %), ясноткові

(8,8 %), ранникові (4,9 %), кропивові (4,57 %), які складають “ядерну” групу родин, що використовуються в рецептах.

РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ. Найчастіше у зборах використовують вероніку лікарську (4,2 %), глід криваво-червоний (4,58 %), кропиву дводомну (4,58 %), кульбабу лікарську (3,92 %), фіалку триколірну (3,92 %), череду тироздільну (4,2 %), верес звичайний (2,61 %), звіробій перфорований (2,28 %), лопух справжній (2,94 %), мелісу лікарську (2,61 %), нагідки лікарські (2,29 %), ромашку лікарську (2,94 %), собачу кропиву п'ятилопатеву (2,61 %), хвоц польовий (2,61 %),

Блок-схема поєднань рослин в прописах

горіх волоський (1,96 %), пирій повзучий (1,96 %), подорожник великий (1,96 %), цикорій дикий (1,96 %), череду пониклу (1,96 %) та шипшину травневу (2,29 %), що в сумі становить 58,38 % від сукупного індексу.

Крім офіційних видів рослин, які часто застосовують як в науковій, так і в народній медицині (череда трироздільна, кропива дводомна, ефедрa хвощова, фіалка триколірна, айр болотний, хвощ польовий), у проаналізованих нами рецептах використовують інші види рослин таких родин, як Asteraceae, Lamiaceae, Primulaceae, Rosaceae та ін. Найбільш уживаними є курячі очка польові, миколайчики польові, нетреба звичайна, огірочник лікарський, цикорій дикий, пирій повзучий, верес звичайний, парило звичайне, жабрій звичайний, вербена лікарська, гравілат річковий та міський, вероніка лікарська, grindelia розчепірена, лопух звичайний, росичка круглолиста.

Наступним етапом дослідження було вивчення поєднання рослин в проаналізованих зборах. Встановлено, що найбільшу кількість поєднань мають такі рослини: вероніка та глід – 7 (10 % від кількості прописів), кропива та глід – 6 (8,6 %), верес та глід – 5 (7,1 %), вероніка та кропива – 5 (7,1 %), кульбаба та шипшина – 5 (7,1 %).

На основі частоти повторювань та поєднань рослин їх було поділено на три групи, що зображено на блок-схемі поєднань рослин.

1. Група А – “ядерна” група, рослини шести видів (вероніка лікарська, глід криваво-червоний, кропива дводомна, кульбаба лікарська, фіалка триколірна, череда трироздільна), які найчастіше зустрічаються і поєднуються між собою.

2. Група В – рослини 15 видів, що рідше поєднуються, але доволі часто зустрічаються. Серед них нашу увагу привертають такі види: меліса лікарська, верес звичайний, пирій повзучий, лопух справжній, цикорій дикий, череда поникла.

3. Група С – 34 рослини, що поєднуються з першою та другою групами, але мало поєднуються між собою. Серед них найбільш цікавими для подальшого дослідження є: грабельки звичайні, комонник лучний, майоран садовий, медунка лікарська, нетреба колюча, росичка круглолиста, свербіжниця польова, шандра звичайна, парило звичайне. Більшість з них малодосліджені. Виявлення в них біологічно активних речовин з протиалергічною дією дасть можливість створення нових ефективних фітопрепаратів.

ВИСНОВКИ. 1. Проведено інформаційний аналіз літератури, відібрано та проаналізовано 79 рослинних прописів для лікування алергічних захворювань, які використовують як в традиційній, так і в народній медицині.

2. Встановлено, що переважну сукупність за частотою повторювань складають рослини п'яти родин, а саме: айстрових, розових, ясноткових, ранникових, кропивових. Серед рослин найчастіше використовують вероніку лікарську, глід криваво-червоний, кропиву дводомну, кульбабу лікарську, фіалку триколірну, череду трироздільну.

3. Складена блок-схема повторювань рослин у досліджуваних прописах дасть можливість створювати оригінальні збори, що можуть застосовуватися для профілактики і лікування алергічних проявів.

Література

1. Ковалев В.Н., Зупанец І.А., Кисличенко В.С., Журавель І.А., Павлій А.І., Шмараева І.Э., Криворучко Е.В., Красникова Т.А. Основы практической фитотерапии: Учебное пособие. – Харьков: Укр ФА, 1999. – 304 с.
2. Фітотерапія алергічних проявів / Автори-упорядники: В.С. Кисличенко, Л.В. Яковлева, В.О. Заболотний, В.М. Ковальов, Е.В. Сорокіна. – Харків: Видавництво “Харків”, 1998. – 112 с.
3. Корсун В.Ф., Кубанова А.А., Соколов С.Я. и др. Фитотерапия аллергических заболеваний кожи. – Мн.: Полум'я, 1998. – 426 с.
4. Фитотерапия в клинике внутренних болезней: Учебн. пособие для студентов вузов / Б.А. Самура, В.Ф. Черных, И.П. Банний и др.; Под редакцией Б.А. Самуры. – Харьков: Изд-во НФа У: “Золотые страницы”, 2003. – 416 с.
5. Михайлевський О. Енциклопедія народної медицини. – Львів: “Сполом”, 2005. – Т.1. – 2530 с.
6. Лікарські рослини: Фітотерапевтичний довідник / Авт. упоряд. П.В. Олійник та ін. – К.: В-во “Рідний

край”, 1999. – 320 с.

7. Передрий В.А. Рецептурный справочник фитотерапевта.–К.: А.О “Обереги”, 1995. – 432 с.
8. Виноградова Т.А., Гажев Б.Н. и др. Практическая фитотерапия. – М.: “ОЛМА – ПРЕСС”; СПб.: Издательский дом “Нева”, “Валерии СПД”, 1998. – 640 с.
9. Громовик Б.П., Ярko Н.Б., Бензель И.Л., Рожковскій Я.В., Трохимчук В.В., Садовник О.В. Поиск новых растительных сборов для коррекции артериальной гипертензии на основании технологии “естественного” преимущества // Провизор. – 2006. – № 7. – С. 28-31.
10. Громовик Б.П., Зузук Б.М., Пашковська Р.Л. Інформаційний пошук перспективних рослин для лікування цукрового діабету // Фармацевтичний журнал. – 1996. – № 3. – С. 91-92.
11. www.health-ua.com/article/...htm
12. www.nau.com.ua/ukr-web/...htm
13. www.lib.ua-ru.net/inode/...htm
14. <http://www.dt.ua/3000/3450/31184>

ПОИСК ПЕРСПЕКТИВНЫХ РАСТЕНИЙ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ АЛЛЕРГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ

О.В. Рыбак, Ю.О. Платонова

Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого

Резюме: проведено информационный анализ 79 фитотерапевтических рецептов, которые применяются для лечения аллергических заболеваний по методике Б.П. Громовика "природной" технологии поиска растительных сборов. Установлены растения, которые применяются наиболее часто, а также их комбинации, отмечены наиболее интересные виды растений с целью их последующего изучения. Разработана блок-схема повторений растений в исследуемых рецептах, что даст возможность создавать оригинальные лекарственные сборы с антиаллергическим действием.

Ключевые слова: аллергические заболевания, антиаллергическое действие, информационный поиск, лекарственные растения.

SEARCH OF PERSPECTIVE PLANTS FOR TREATMENT OF ALLERGIC DISEASES

O.V. Rybak, Yu.O. Platonova

Lviv National Medical University named after Danylo Halytsky

Summary: informational analysis of 79 phytotherapeutical collections, used in allergic diseases treatment, was carried out according to the B.P. Hromovyk's method of so called "natural" technology of herbal collections search. The checklist of plants used most often and their combinations were determined, including the most interesting plant species for their further investigation. It was elaborated the block-scheme of repeating plants in investigated collections that gives an opportunity to create original medicinal herbal collections with anti-allergic action.

Key words: allergic diseases, anti-allergic action, informational search, medicinal plants.

Рекомендована д-м мед. наук, проф. Я.І. Гонським

УДК 615.322:615.254:582.632.1

ВИВЧЕННЯ ДІУРЕТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ БІОЛОГІЧНИХ КОМПЛЕКСІВ, ОТРИМАНИХ ІЗ DUSCHEKIA VIRIDIS

©М.А. Кулагіна, О.В. Радько, А.Г. Сербін

Національний фармацевтичний університет, Харків

Резюме: з кори, листя і суплідь *Duschekia viridis* отримано біологічні комплекси та вивчено їх діуретичну активність. Встановлено, що субстанція душекін проявляє виражену діуретичну дію, яка перевищує активність спиртово-водного екстракту та полісахаридів.

Порівнянно із настоєм хвоща польового та гіпотіазидом діуретична активність душекіну вища на 27,8 % та 15,5 % відповідно. Отримані дані свідчать про перспективність подальшої розробки діуретичного лікарського засобу на основі душекіну.

Ключові слова: душекія зелена, біологічні комплекси, діуретична активність.

ВСТУП. На сьогодні у медичній практиці широко використовують антибактеріальні, протизапальні та діуретичні препарати природного по-

ходження. Лікарські засоби на основі рослинної сировини виглядають привабливими завдяки цілому ряду позитивних властивостей.